

Húsvéti locsolás Mikóújfaluban

Az Olt bal partján, a Sepsiszentgyörgyöt Csíkszeredával összekötő országút mentén, Málnásfalú és Sepsibükkszád között fekszik a borvizeiről és jókezü kőfaragóiról híres Mikóújfalu. Csaknem kétezer lakójának többsége magyar. A falu magyar öntudatú cigány közössége látványosan gyarapodik, románnak csak néhány család vallja magát. Az itt élők főként földműveléssel és állattartással foglalkoznak, de sok családnak a közeli kőbányák jelentenek biztos megélhetést.

Mikóújfaluban évente megrendezik a farsangi kosaras bált, ősszel pedig díszes felvonulás után kezdődik a szüreti mulatság. Utóbbit a falu katonának besorozott legényei szervezik.

Húsvét hétfőjén is ők a főszereplők. A húsvéti locsolás előzménye a nagyszombati bál, melyre a katonának készülő legények minden 12–13 év fölötti leányt elvárnak. Néhány esztendeje a tánc előtt még műsorral léptek dobogóra az ifjak, mára azonban elmaradtak ezek a szereplések. A vasárnap hajnalig tartó mulatság után a szervezők legközelebb hétfőn reggel találkoznak. Fogadott zenészekkel végigjárják a falut és minden nagylányt megöntöznek és megtáncoltatnak. Útjukat messze hallatszó muzsikaszó kíséri. Ameddig az emlékezet a múltba tekint, azóta a locsolás mindig a Patak utca felső felében kezdődött.

1996-ban tizenhárom ünneplő ruhába öltözött és árvalányhajjal díszített kalapot viselő legény társult össze. Közülük csak tízen voltak besorozva katonának, hárman a fiatalabb korosztályból segítettek nekik. A három legfiatalabb legény gyűjtötte kosárba a tojást és ők cipelték az ajándéka kapott bort meg pálinkát. Miután a két szaxofonos és a tangóharmónikás is a fiúkhöz csatlakozott, a vidám társaság elindult lányokat öntözni. Elöl a két *bekéreztető* lépdelt. Amikor a menet lányos házhoz közeledett, akkor a hangszerekből a *Nyisd ki babám a kaput...* című dal dallama csendült fel. Demeter Árpád és Terza István nyitottak be elsőként a lányos házakhoz és áldott ünnepeket kívánva megkérdezték a gazdától, hogy bejöhettek-e a locsolók. Igenlő választ kapva egyikük a következő verssel köszöntötte a ház lakóit:

Máma vízbevető heftű,

Nekünk is úgy tetszik,

Mert láttuk, hogy az

Utcán egymást öntözik.

Mi is eljöttünk annak tiszteletére,

Hogy harmatot öntözzünk

A szép növendékre.

Ha kártyával öntjük

Nem lészen tisztesség,

Ha kannával öntjük,

Úgy lészen ékesség.

Áldja meg az Isten

E háznak gazdáját,

Gazdájával együtt

Ékes gazdasszonyát!

Vígan töltsék a Húsvét másodnapja!

Versmondás után a bekéreztetők illatos sprayből permetet fújtak a család hölgyeire, majd megkóstolták a jó szívvel kínált italt és süteményt. A megöntözött lányt visszahívták az ünnepet bezáró esti bálba. Rövid időzés után további kellemes ünnepeket kívánva elbúcsúztak a ház lakóitól és a maguk mögött nyitva hagyott kapuval jelezték, hogy a többi legény és a zenészek is bátran bemehetnek. Miután a lakásba nyomuló legények mindenike kivette részét a szagosításból, a lány egy tányéron vagy kosárkában négy tojást nyújtott át a kosarat cipelő locsolónak. Ez elvette mind a négyet, de két „idegen” tojást visszatett a kosarából. Így minden lányos háznál kettővel gyarapodott a legények tojásgyűjteménye. Az udvaron került sor a lányok megtáncoltatására. Volt aki keringőt kért, mások tangót vagy csárdást. A fiúk előre megbeszélték, hogy az éppen sorra kerülő lányt ki fogja közülük megtáncoltatni. Míg a lányok boldogan táncoltak, addig családtagjaik a locsolókat étellel és itallal kínálták. Mindenik gazda legalább egy fél liter pálinkát vagy egy liter bort ajándékozott a jó hangulatot teremtő legényeknek. Ezeket egy-egy műanyag kannába öntötték. A különböző ízű italokból estére bizony furcsa keverék lett. Azokat a lányokat, akik szombaton nem jelentek meg a bálban, megdorgálták a fiúk. Régebben az ilyeneket meg sem öntözték.

A locsoló legények

A zenészek

Tánc az udvaron

Tojásévés az utcán

Ritkán fordul elő, hogy a legényeket nem engedik be valahová. Ha ez mégis megtörténik, akkor két tojást, egy fél liter pálinkát és aprópénzt dugnak be a bezárt kapu alatt, hogy a fukar gazdát megszegyenítsék. Gyászoló családhoz általában nem mennek locsolni. Ha mégis bekopognak ilyen helyre, akkor a locsolás zeneszó nélkül történik meg és a tánc is elmarad.

A besorozott legények hada saját szülei portájára is bement. Ilyen házak előtt és udvarán katonabúcsúztatókat énekeltek. Délceg fiát meglátva sok édesanya szeme könnybe lábadt. Sorstársuk otthonában egy kicsit megpihentek a legények. A tojással megrakott kosarat és az itallal telt edényeket kiürítették, majd újult erővel folytatták útjukat.

Amerre a menet járt, ott a zeneszó sok embert kicsalt az utcára. Rébi húsvétokra emlékező nagymamák és édesanyák támaszkodtak kapujuk deszkájának, fiatal anyák tartották karjukon csecsemőiket, szikár férfiak idézték azon időket, amikor ők készültek katonának. A menetből időnként kivált egy-egy legény és illatfelhőbe burkolta az álldogáló nőket. Néhány gyermek a tojásos kosarat nézte sóvárgó szemmel. A törekeny terhet cipelő legény örömmel osztott szét közöttük néhányat. Az egyik mellékutcában tojásévési szünetet tartottak a fiúk. Mindenki kedvére fogyaszthatott a keményre főzött táplálékból.

A csoportos locsolás késő délutánig eltartott. Miután a legények minden lányos házat felkerestek, szétváltak útjaik és mindenki elindult, hogy saját rokonait is megöntözze.

Nagy Balázs